

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Din. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 400 D, na $\frac{1}{4}$ strani 200 D, na $\frac{1}{8}$ strani 100 D, na $\frac{1}{16}$ strani 65 D, na $\frac{1}{32}$ strani 35 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 para, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

št. 11. Ljubljana, 15. junija 1923. Letnik XL.

Obseg: Živinorejski odseki pri občinah. — Travniška bilnica. — Bolezen na fižolovem stročju. — Škropljenje trt proti peronospori. — Potrebna pomoč. — Hidravlična stiskalnica. — Vinska kriza in njeni vzroki. — Preizkusi gnojenja z umetnimi gnojili l. 1922. — Za prospeh vinarstva. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Ocena knjig. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti.

Živinorejski odseki pri občinah.

Živinorejske razmere po naši deželi zahtevajo novih korakov, da si opomore bikoreja in da se bo v bodoče zanj lahko kaj več storilo. Naš živinorejski zakon ni dosegel tistoga uspeha, ki smo ga pričakovali. Glavni namen mu je bil vzdrževanje potrebnih plemenjakov. Dosegli smo pa pravzaprav le vsakoletno popisovanje in licenciranje bikov. Za priskrbo, izpodrejo in vzdrževanje potrebnega števila dobrih plemenjakov se je pa premalo storilo. Treba je, da se temu delu posvetijo v bodoče občinski možje, ki so zavedni in vneti živinorejci in ki imajo potrebno voljo za javno delo in za blagor naše živinoreje.

Ako bi imeli po naših občinah povsod dobro delujoče živinorejske zadruge, bi vse to delo za vzdrževanje dobrih plemenjakov prevzele zadruge. Žal pa, da jih manjka in da manjka po mnogih krajih naše dežele sploh še potrebnih pogojev za tako združeno delo. Kjer nimamo ne ustaljene, ne plemenske reje, kjer je več barantije in več prekupčije kakor prave domače reje, tam manjka potrebnih tal za uspešno delovanje živinorejskih združ. Tam manjka pa tudi združnega čuta.

Dokler niso povsod podani pogoji za uspešno združeno delo in rejo, toliko časa smo navezani na živinorejski zakon in na podrobne njegove naloge, ki se imajo izvajati po občinah. Danes potrebujemo, kakor nas uče izkušnje, gotovega števila vnetih živinorejcev, ki bodo združeni v občin-

skem živinorejskem odseku, prevzeli to delo in skrb za povzdigo občinske bikoreje. Kjer so občine premajhne, naj se združujejo. Danes imamo že nekaj takih živinorejskih odsekov, ki delujejo po Gorenjskem. Treba pa, da jih dobimo po vsi deželi. Le tam, kjer delujejo z uspehom živinorejske zadruge, se bo dalo izhajati brez dela živinorejskih odsekov. Povsod drugod je pa delo takih odsekov potrebno, ako naj naša živinoreja po deželi smoteno in bolj uspešno napreduje kakor dosihdob. Kakor vemo, se ima v tem zmislu popolniti tudi sedanja izvršitvena naredba k živinorejskemu zakonu za Slovenijo. R.

Travniška bilnica.

Travniška bilnica spada med najboljše trave, ki rastejo po naših travnikih. Pridejana podoba 14. jo kaže v pričetku cvetja. Travo je lahko poznati na tem, da napravi redko lat. Po njenih tankih vejicah je malo klaskov, ki so podobno ustvarjeni kakor oni na angleški ljuliki.

Travniška bilnica je trpežna trava in je po naših ugodnih travniških legah povsod doma. Ona ljubi močno zemljo, ki ostaja rada vlažna. Vseč so ji zaraditega srednje težka in težka tla. Izvrstno uspeva na ilnati zemlji, pa tudi na šotni zemlji se dobro počuti. Suhih leg in peščenih tal pa ne mara.

O pravem času pokošena travniška bilnica daje prvovrstno kumo in bogate košnje. Dasi je visoka trava, se pri tleh močno obraste in dela gostó rušo. V tem oziru je pridejana podoba nepopolna. Trav-

niška bilnica daje po dve košnji. Ona je srednje zgodnja in če jo o pravem času pokosimo, dobimo tudi v otavi lepo košnjo. Na dobro gnojenih travnikih, ki se kose za zeleno, nam daje tudi po tri košnje.

Podoba 14. Travniška bilnica.

Če je treba pomagati našim travnikom do bolj-
ših trav, moramo na vsak način pritegniti tudi
travniško bilnico. V pripravnih legah jo moramo
mešati z drugimi dobrimi travami.

Za seme jo nabiramo kmalu po cvetju. Zorečo
travo je porezati in povezati v snopiče, da nam do-
ma pozori, na kar jo oklestimo (omanemo), da pri-
demo do semena. Mnogo takega semena bi se po
ugodnih legah lahko doma nabralo, če bi se začeli
za pomladitev travnikov z domačim semenom malo
bolj zanimati.

R.

Bolezen na fižolovem stročju.

V gorkem poletju in ob vlažnem vremenu se
rada pokaže na fižolovem stročju neka posebna bo-
lezen, ki jo imenujemo pegavost stročja
(lat. *Gleosporium Lindemuthianum*). Stročje dobi
po sebi zaokrožene male in večje pege, ki so temno-
rjave, nekoliko vdrtne in imajo nekoliko izbočen ob-
robek, tako da izgleda, kakor bi bilo stročje kozavo.
Zaraditega bi lahko imenovali to bolezen tudi ko-
zavost fižolovega stročja. To bolezen

povzročuje glivica, ki se naglo širi. Nastopa pa na-
vadno le na stročju. Če se bolezen zakesni, nastane
škoda le na stročju. Seveda je s tem posredno pri-
zadeto tudi zrnje. Če se pa ta bolezen zgodaj pri-
kaže, potem oboli tudi zrnje. Glivica prodre v tem
primeru mlado stročje in napade zrnje, ki zastane
v razvoju in dobi po sebi tiste znane pege, po ka-
terih se močno loči od zdravega zrnja. Bolno zrnje
izgubi svojo vrednost za živež, še posebej pa za
seme.

Ta bolezen se prikaže najrajše na fižolu, ki
raste pregosto in zaraditega v senci, vsled česar se
vlažnost in njena škoda pomnožuje.

Pegavost fižolovega stročja moramo odvrčati
predvsem na ta način, da jemljemo za seme skrbno
odbrano zrnje, ki je popolnoma zdravo. Poz-
namo ga na značajni in čisti barvi in na pravilnem
razvoju. Pred razvojem stročja odvrča-
mo bolezen pa tudi s tem, da škropimo fižolove
rastline z modro galico, slično kakor delamo to pri
vinskih trtah.

R.

Škropljenje trt proti peronospori.

Mokro, deževno vreme v početku meseca junija
bo imelo najbrže za posledico skorajšen nastop pa-
leža ali peronospore. Zato naj vinograd-
niki nikar ne odlašajo s škropljenjem.

Uspeh škropljenja je v prvi vrsti odvisen od
pravočasnega škropljenja. Tu velja sledeče
pravilo:

Prvič škropi zgodaj. Kadar pade koncem
maja izdaten dež, imaš tekom 12 do 14 dni pričako-
vati prve trose (prvi napad) peronospore. V tem
času je vsekakor treba trto izdatno poškopiti.
Drugič je škropiti kmalu za prvim škropljenjem,
in sicer ne več kakor 14 dni kasneje. Le v suhem
vremenu se lahko škropi 3 tedne za drugim škrop-
ljenjem. Tretjič je škropiti v prvi polovici me-
seca julija. Pri tem škropljenju je posebno potreb-
no poškopiti tudi grozdje. Trikratno škropljenje
navadno zadostuje. Le, če je vreme deževno in je
treba škropiti v krajših presledkih, je potrebno tudi
še četrto škropljenje.

Za škropljenje jemljemo galico ali bosna-
pasto.

Galice vzamemo za prvo škropljenje 1 kg, za
drugo in tretje pa poldrugi kilogram na 100 l vode.
V mokrih letih vzamemo za 1/2% močnejšo raztopi-
nino. Apna je treba dvakrat toliko kakor galice.

Pravilno pripravimo galico takole: V polovici
vode raztopimo galico, v drugi polovici vode pa
apno. Apno vodo precedimo na to v večjo prazno
posodo. V to vodo vlivamo v tankem curku, med
vednim mešanjem raztopino galice.

Ko je vsa zmes skupaj, preizkusimo jo s fenolf-
taleinovim papirjem. Ako pomočimo kosček tega
papirja v zmes, mora postati papir lepo rdeč, če
ne, je zmes še kislja in moramo apna še dodati.

Škropiti je treba vedno le na fino, da pada
škropilna tekočina na trto kakor megla. To dose-
žemo, ako najprej zaprto škropilnico toliko napum-
pamo, da čutimo pri pumpanju že bolj trd odpor,
potem šele odpremo pipico in polagoma pumpamo
med škropljenjem dalje.

V zračnem kotličku vsled tega stisnjen zrak tekočino lepo razpršuje. Pri škropljenju ne sme od trte teči, pač pa morajo biti vsi njeni deli dobro poškropljeni, zlasti tudi grozdje in listi o d s p o d n j e s t r a n i. To dosežemo z dobrimi, kolenastimi razpršilniki. Za drugo škropljenje vzamemo lahko širokoprešec razpršilnik, ki hitro in fino deluje.

Na dobri škropilnici in pravilnem škropljenju je veliko lažje. Trto poškropimo prav dobro in porabimo malo galice le z dobro škropilnico.

Če škropimo z b o s n a p a s t o, moramo upoštevati, da se ta v škropilnici hitro usede, zato moramo med škropljenjem vedno mešati, ali pa napraviti v pumpi malo zarezo, da pri pumpanju nekaj zraka uhaja v tekočino in jo meša.

B. Skalický, Grm.

Potrebna pomoč.

Vsi kmetovalci se trudimo in prosimo Boga, da bi blagoslovil naše delo in da bi nam dal obilno žetev, ki bi nam pripomogla do zboljšanja našega narodnega gospodarstva. V ta namen uporabljamo vse najnovejše pripomočke, in ako imamo vsako leto nove nade, jih imamo še posebno letos, ker nam vse prav lepo kaže. Če ne pride kaka nesreča, bomo imeli dovolj kmetijskih pridelkov za prodajo, tako da bo vsled obilne ponudbe tudi draginja lahko padla.

Na nekaj pa moram danes opozoriti, kar povzroča mnogo škode in jeze. Vsi pridelki naših zemljišč, ki se nahajajo ob potih in stezah, močno trpijo vsled človeške nemarnosti posebno po krajih, kjer se pogosteje vrše živinski sejmi. Posestniki zemljišč ob takih potih imajo veliko škodo vsled tega, ker jim sejmarji, ki gonijo živino na sejm in nazaj, pridelke popasejo in tako pohodijo, da včasih na več metrov tik potov prav nič ne raste, ali pa ne more napraviti sadu. Ako opazujemo, kako vinjeni sejmarji zlasti v poznih večernih urah gonijo svojo številno živino, da se lažna in žejna na posejane njive kar zaletijo in tam hlastno pridelke popase, potem si lahko predstavimo, koliko škode imamo vsled tega po naših zemljiščih.

Podpisani imam srednjo kmetijo, ki ima tako nesrečno lego, da pelje skozi posestvo pešpot, ob meji pa okrajna cesta. Ob cesti popase živina za 1 m na široko pridelke, pohodi pa tudi za 1 m na široko. To znaša v tem slučaju 2000 m². Ob pešpoti so ljudje, posebno ob deževnem vremenu, ko je steza bolj polzka, tako malo vestni, da pohodijo na eni in drugi strani pešpota tudi po 1 m, t. j. torej drugih 2000 m². Na 4000 m² zemlje, ki je skrbno obdelana in gnojena, se uničita na ta način seme in sadež, kar predstavlja letno škodo do 2000 Din.

Tako je samo pri meni, kako je pa potem šele povsod drugod! V vsej deželi! Kaj sledi iz tega? Da je neobhodno potrebno, navajati našo šolsko mladino, naj ne dela škode z napravljanjem novih stez, starejšim je pa treba povedati, da trpi na ta način vse, splošnost in prizadeti posamezniki. Za gonjače živine bi se morala pa izdati stroga naredba, ki naj bi prepovedala prosto gonitev živine.

Goniti bi se smela le na povodcu. Vsak lastnik zemljišča imej pa pravico zahtevati odškodnino, ako zasači brezskrbnega gonjača. Seveda bi morali tudi varnostni organi nadzorovati, da se naredba izvršuje.

Posamezni sejmarji bodo rekli, da je to zopet nova šikana od strani oblasti, ampak to je nekaj potrebnega in splošno koristnega, kar bo prihranilo v vsej deželi na tisoče in tisoče narodnega premoženja. Tako naredbo naj bi izdala pokrajinska oblast s sodelovanjem poklicanih faktorjev.

Fr. Malásek, Grm.

Hidravlična stiskalnica.

Za večje kletarske obrate se priporoča hidravlična stiskalnica. Njene prednosti so sledeče: potrebuje razmeroma malo prostora, dela naglo, lahko, čisto, iztisne temeljito, daje namreč več mošta, nego n. pr. ročna stiskalnica na vijak ali pri nas znana stara lesena preša; kakovost mošta pri tem nič ne trpi, ker pritisk lahko poljubno uravnavamo, itd. Taka moderna stiskalnica se izplača tudi pri današnjih visokih cenah v razmeroma malo letih. Na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru dobivamo približno 5% več mošta vsled uporabe hidravlične stiskalnice. Koliko se pa prišteje na času in delu! Ponočno delo lahko sploh odpade. Koliko hitrejša in boljša je tudi obdelava sadja, posebno ob bogatih sadnih letinah!

Sestava hidravlične stiskalnice je danes že jako izpopolnjena. Vsi deli so železni, izvzemši tistih delov, s katerimi pride grozdje, odnosno mošt v neposredno dotiko.

Hidravlične stiskalnice izdelujejo s pritiskom o d z g o r a j (Oberdruckpresse) ali s pritiskom o d s p o d a j (Unterdruckpresse), z enim ali z dvema košema, na ročni ali motorni pogon, pa tudi na skupni pogon. Sestava je v podrobnostih lahko različna, v bistvu pa pri vseh tvornicah enaka.

V Jugoslaviji nimamo nobene specialne tvrdke za izdelovanje hidravličnih stiskalnic in smo navezani na tuje izdelke. Dobava n. pr. iz Italije ali Francije je iz znanih razlogov nemogoča. Prihajajo torej v poštev do nadaljnjega le nemške tvrdke, ki jih je cela vrsta, a so danes tudi v težavnem položaju zaradi krize v železni industriji, koja je nastala in se povečuje baš v zadnjem času kot posledica izida in likvidacije svetovne vojne. Nemčija je izgubila bogate železne rudnike in izgublja sedaj še ogromne premogovnike v svojem zapadnem delu; Avstrija pa v tem pogledu ni bila nikoli na posebno odličnem višku.*

Glede obsega naj bo preša le srednje velika, torej rajše nekoliko manjša nego prevelika zaradi lažjega dela in boljšega iztiskavanja.

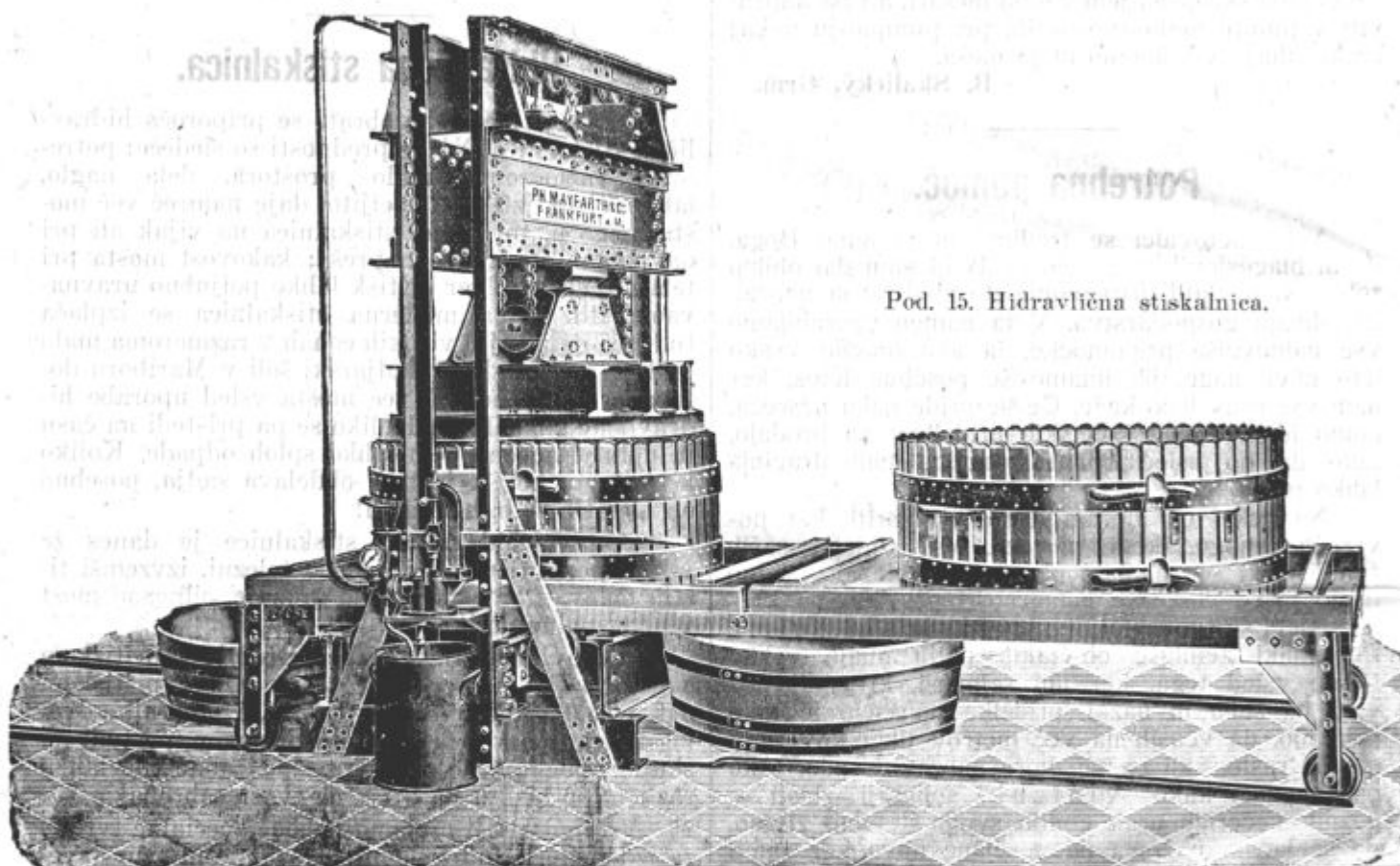
* Navajamo nekaj tvrdk, od kojih si more vsakdo nabaviti zadevne cenike, kataloge, ponudbe:

Ph. Mayfarth & Co., Frankfurt am Main (tudi Wien II., Taborstrasse 71.); Theo Seitz, Kreuznach an der Nahe (tudi Wien III., Czupkagasse 10.); Kleemann's Fabriken, Obertürkheim bei Stuttgart; Meinke, Krebs & Wegener, Heidesheim bei Mainz.

Vinarska in sadjarska šola v Mariboru je želela leta 1921. nabaviti pri tvrdki Ph. Mayfarth & Co., Wien II., Taborstrasse 71, njeno znamko 5 HPR 2, namreč z dvema košema, kakor kaže podoba 15. z notranjim premerom koša 105 cm, višino 58 cm, torej z vsebino enega koša po 500 l, kar nam pove že označba znamke »5 HPR 2« (5 = 5 hl, H = hidravlična, PR = preša in 2 = dva koša). Ali ta znamka se baje ni več izdelovala, zato smo se morali odločiti za večjo znamko 6½ HPR 2, tudi doba 15. z notranjim premerom koša 105 cm, višino 71 cm, torej z vsebino koša po 650 l; skupni pritisk

znaša približno 83.000 kg ali na 1 cm² stiskalne ploskve 9 kg. Ta stiskalnica z ročno in motorno pumpo je težka 4.000 kg in je stala takrat s postavljanjem (montažo) vred 100.000 kron, a letos bi stala morda toliko dinarjev. Z njo smo v vsakem oziru prav zadovoljni.

Izdelujejo hidravlične stiskalnice s kosi po 250 do 1400 litrov vsebine. Največji pritisk pri vseh manjših vrstah je 9 kg, pri največjih vrstah pa tudi preko 12 kg na 1 cm². Skupna teža hidravlične stiskalnice pa znaša po velikosti od 2000 kg do 9000 kg.

Pod. 15. Hidravlična stiskalnica.

Nekateri dajejo prednost hidravlični stiskalnici s pritiskom od zgoraj, drugi hvalijo pritisk od spodaj. Tvorнице izdelujejo obe vrsti in ustrezajo, kakor kdo želi. Pisec teh vrstic daje prednost stiskalnici s pritiskom od zgoraj že zaradi tega, ker bolj trdno stoji; s to stiskalnico je imel najboljše izkušnje že pred mnogimi leti v Nemčiji, in jih ima tudi zdaj.

Ročni pogon zadostuje in je vobče jako dober; le ako bi postavili večje število stiskalnic za kak veleobrat, potem bi se priporočal motorni pogon, kakršen se uporablja n. pr. v modernih oljarskih zadrugah v Dalmaciji in pri katerem se vodi stiskanje v vseh stiskalnicah z enega mesta. Sicer je pa ročno delo zanesljivejše. Hidravlična stiskalnica vinarske in sadjarske šole v Mariboru je urejena zaradi pouka za ročni in za motorni pogon in je tvorniški znak njene sesalke »PPHK« (kar pomeni nemški *Pumpe für Hand- und Kraftbetrieb* ali pumpa za ročni in motorni pogon).

Kletarska tehnika je pri nas vobče še na nizki stopnji; želeli je, da bi se novodobnih izboljšanih tehničnih pripomočkov posluževali v večji meri. Za to bi bile potrebne organizacije, zadruge na široki podlagi, kakršne delujejo drugod oddavnaj z največjimi gospodarskimi uspehi.

Ravnatelj Žmave, Maribor.

Vinska kriza in njeni vzroki.

Kje so vzroki te mizerije? Nadprodukcija? Po zadnji statistiki ima Jugoslavija sedaj 171.634 ha vinogradov. Od teh je v Sloveniji 20.488 ha. Slednja je izkazala v letu 1921. najvišji pridelek v državi 27.55 hl na ha, medtem ko je povprečen pridelek v vsej Jugoslaviji samo 18.35 hl. V vsej državi se je pridelalo leta 1921. vsega skupaj 3.149.655 hl vina. Ta številka je v zadnjih letih povprečno precej stanovitna in se menda tudi lani ni dosti izpremenila. Na posameznega državljana

pride torej povprečno samo po 25 litrov na leto, na dan torej komaj požirek. To je malo, če se pomisli, da se porabi na glavo v Španiji po 115 litrov, v Grški 109 litrov, v Italiji 95,2 litrov, v Franciji 94,4 litrov in celo v Švici 60,7 litrov.

Resnične nadprodukcije ni, ker če popijemo ves domači pridelek, se smemo šteti med izredne zmerneže. Nekaj vina se pa iz Jugoslavije vendar tudi izvozi, nekaj ga porabi tujski promet. Razmeroma visoko porabo vina v Švici je gotovo pripisati tudi tujskemu prometu, ki ima tudi za naše vinogradnike precej pomena.

Svetovna vojna je za par let vstvarila za vinogradnike ugodne razmere, tako da se jih je začelo zavidati. Denarja je bilo dovolj, povpraševanje zelo živahno, ponudba pa vzdržna. Vsakdo je cenil robo višje nego denar. Stroški pridelovanja so bili razmeroma še nizki. Današnja preživahna ponudba pa kaže, da si vinogradniki niso nakupili trajnega bogastva.

Glavni vzrok krize, to je sedanjim prenizkim cenam, je preživahna ponudba od strani vinogradnikov pri veliki zdržljivosti kupcev. Deloma so temu krive sedanje denarne razmere na obeh straneh. Vinogradniki ponujajo, ker potrebujejo denar za rastoče stroške. Mnogi pa tudi nimajo niti primernih kleti niti posode in se ne zanesajo na stanovitost svoje robe, kletarstvo imajo še premalo razvito, tako so prisiljeni svoje blago čim preje prodati.

Ta položaj je ugoden za kupce. Ti kupujejo večinoma le za sproti. Zdržljivi so tudi za to, ker se je lanski letnik pretirano in krivično razupil zaradi nezadovoljive kakovosti in stanovitosti. Od te klevete trpi obenem boljša roba, katere je tudi letos dosti. Tudi se pretiravajo vesti o neizmernih količinah lanskega vinskega pridelka. Spekulacija se je ustrašila teh razmer. Tako so postali kupci gospodarji položaja, da diktirajo oni cene.

Koristi nizkih nakupnih cen pa ni deležen konsument, temveč ima navadno čez 100% dobička, veriga, ki vodi od proizvajalca do njega. Le redko so se pri podrobni prodaji cene primerno znižale, kar je v kvar vinogradništvu, enako kakor je v kvar dejstvo, da se pri nakupu na debelo zahteva nizka cena brez potrebnega ozira na kakovost. Nadrobno se pa prodaja skoro vse po enaki ceni. Povprečni konsument tudi nima toliko denarja, da bi si privoščil kak drag požirek, če je pa ta obenem še slab, ga pa rajše pogreša.

Vkljub tem neprilikam, pa je v interesu narodnega gospodarstva potrebno, da se ohranijo vinogradi v starih vinorodnih in le za to pripravnih legah. Stroške treba znižati. Delavci naj ne stavijo pretiranih zahtev; naj ne ubijajo svoje molzne krave, temveč ji naj pomagajo z vestnim, pridnim delom in razmeram primernimi zahtevami.

Do vinogradov se naj napravijo boljše vozne poti. Dobava raznih potrebnih tvarin bo morala postati tudi cenejša. Kjer je to mogoče, bo treba misliti na obdelovanje z vprego. Kolje treba z impregnacijo napraviti bolj trpežno, ali se je pa v večji meri posluževati žice. Sorazmerni stroški pridelovanja se zamorejo znižati z večjo količino pridelka, ki je odvisna posebno od skrbne izbire (selekcije) trt, od dobrega in razumnega oskrbovanja

ter gnojenja. Večja vrednost vina je odvisna od boljše kakovosti, slednja posebno od sorte in oskrbe vinograda.

Pametnejša odgoja in rez omogočita popolneje izkoriščanje solčne toplote in svetlobe ter boljše zoritev. Boljša stanovitost je odvisna razen od dobre posebnosti tudi od skrbne trgatve, dobre kleti ter razumnega kletarstva. Vzroke prisiljene prodaje bodisi vsled pomanjkanja denarja, kleti ali posode treba odpraviti. To vprašanje bi najbolje rešilo zadružništvo, vsaj za manjše vinogradnike. Tudi naj vinogradnik ne stavi vse na eno karto. Kdor je navezan edino na dohodke vinograda, pride prelahko v denarne zadrege. Dokaz temu je dejstvo, da so se že odnekaj bogatili n. pr. premožni meščani z vinogradi, ker niso živeli samo od njih in so z vinom lahko spekulirali, medtem ko so manj premožni posestniki — navezani edinole na dohodke svojega vinograda — propadali, ter prvim prodajali svoje gorice.

Bolj intenzivna živinoreja (že zaradi gnoja) in razne dobičkanosne druge kulture ali kaki drugi zanesljivi viri dohodkov so poleg vinograda neobhodno potrebni. Rajše se naj površina vinograda zmanjša, pa ista bolje obdeluje.

Zelo umestno je gibanje proti napravi vinogradov nekako prisiljenih v neprimerne lege in zemlje.

Letos je nastalo vsepolno teh. Dotičniki ne pomislijo, da je prišlo vinogradništvo že v težaven položaj; njih zapeljuje le slepo upanje na gorostasen dobiček. Tudi potrebuje kmet nekaj vina, ker ga sam ljubi, njegovi delavci in posli ga pa zahtevajo. Prirojeno mu je nagnjenje, da si skuša pridelati sam vse, kar količakaj more, ker ne izdaja rad denarja. Če bi pa računil natančneje, bi prišel gotovo do drugih zaključkov. Dohodki od poljskih ali celo vrtnarskih pridelkov so mnogo bolj zanesljivi.

Kmetovalec, ki računi, ne bo tratil zemlje in denarja za napravo novih vinogradov v neprimernih legah. Boljše porabi denar za napravo dobrega hleva in gnojšča, za nakup umetnih gnojil, dobrih strojev, plemenske živali itd. Tako tudi ne bo delal še več zgage pravemu vinogradniku. Menjaval bo rajše svoje pridelke z njegovimi. Če dobi danes za 200 kg krompirja 1 hl vina, napravi sijajno kupčijo. Saj pridelal na enakem prostoru vsaj dvakrat toliko krompirja, kakor vina. Delavcev potrebuje za to prilično $\frac{1}{3}$. Stroški za kolje odvagajo prilično za seme. Visoke obresti in zneski amortizacije za napravo vinograda in marsikaj drugega odpadejo pa pri krompirju popolnoma.

I. Belle, St. Jurij ob j. ž.

Preizkusi gnojenja z umetnimi gnojili 1922. leta.

Pesa.

Prvotno se ni nameravalo tudi pri pesi uvesti preizkusov z umetnimi gnojili. Ker se je pa zanje priglasilo osem posestnikov in so ti natančno poročali o učinku gnojenja, je umestno, da tudi o tem spregovorimo nekaj besed. Pesa, sejana na zemljiščih od 100 četvornih metrov, se je gnojila razen s hlevskim gnojem še s 3 kg čilskega solitra in 2 kg

kalijeve soli. To gnojenje je takoj v začetku rašče rastlin vidno učinkovalo: pognojene rastline so se hitreje razvijale, listje je izgledalo širje in temnozeleno barve. Pesa na negojenih zemljiščih je zastala za ono gnojenih zemljišč tako v razvoju kakor v rašči listov. V poletnih mesecih je pesa vsled dolgotrajne suše povsod primeroma slabo uspevala, toda ob jesenskem dežju se je večinoma dobro opomogla in dala končno zelo zadovoljive pridelke. Škodljivcev ni bilo, le v enem slučaju je na koreninah škodoval palež. Če so navzlic temu dobili tako razliko pri pridelkih na preizkusnih zemljiščih, je to znak, da so umetna gnojila, posebno pa čilski soliter, izvrstno učinkovala na peso.

Pri osmih preizkusih se je povprečno pridelalo na 100 m² površine pese: na zemljišču brez umetnih gnojil 298 kg, na zemljišču, gnojenem s 3 kg čilskega solitra in 2 kg kalijeve soli pa 388 kg, torej za 85 kg več.

Na hektarju je torej znašal pridelek za 85 centov več pese na zemljiščih, pogojenih z umetnimi gnojili. Računimo peso le po 2 K kg in odštejemo izdatke za umetna gnojila v skupnem znesku K 7600, dobimo za večji pridelek 17.000 K. Čisti dobiček znaša K 9400. Gmotni uspeh gnojenja je torej zelo zadovoljiv.

Za prospeh vinarstva.

Vinarski in sadjar. odsek Kmet. družbe za Slovenijo v Mariboru je imel dne 2. junija t. l. odborovo sejo s sledečim dnevnim redom:

1. Izprememba nekaterih §§ svojčas vladi predloženega »Novega viničarskega reda«. 2. Vinska kriza, in o korakih, kako ji odpomoči. 3. Prireditve vinske razstave v Mariboru in Beogradu.

K točki 1. Novi viničarski red se je sprejel z malimi izpremembami prvotnega osnutka, ki ga je predložila pokr. uprava za Slov. v Ljubljani centralni vladi v uzakonitev. Le glede poravnave sporov med vinogradniki in viničarji (§ 35.) zahteva odsek, da se ustanove stalne okrajne viničarske komisije. Obenem zahteva odbor, naj se ukrene potrebno, da bo vino, ki ga dobe viničarji kot tantiemo, trošarine prosto. Tudi se ponovno zahteva, da naj bodo viničarji deležni pravice davkaproste žganjekube za tropine ali sadje, ki ga dobe kot deputat, ne glede na to, ali se posluži vinogradnik sam te pravice ali ne.

K točki 2. V svrhu ublažitve vinarske krize se je sklenilo, obrniti se ponovno na centralno vlado in parlament s posebno spomenico, s konkretnimi predlogi glede pospeševanja izvoza vina, glede porabe vina za destilacijo, glede fabrikacije octa (jesiha) iz vina in sadja, kakortudi glede zabranitve uvoza tujih vin, alkoholnih pijač in alkohola sploh, glede zabranitve razpečevanja koncentriranih očetnih esenc, glede zabranitve izdelovanja žganja iz umetnega alkohola itd. Posebno se zahteva, obrniti vso pozornost predstojajočim trgovinskim pogajanjem z Italijo in Avstrijo in da se jim v svrhu zaščite vinarstva pritegnejo vinarski veščaki kot ekspetri. Povdarjalo se je, da je za slovensko vinogradništvo

začasno avstrijski vinski trg življenska potreba in si ga moramo pridobiti, če nečemo propasti.

Od vseh govornikov se je naglašalo, da žal odsek — čeravno se je že opetovano obrnil s prošnjami in moledovanjem na vlado in opozoril vse parlamentarne klube na pretečo vinsko krizo in posledice, ki jih bo imela — do danes ni našel prav nobenega razumevanja za svoje težnje. Odsek se obrača takorekoč v dvanajsti uri še enkrat na vse merodajne činitelje s prošnjo ter jih roti, da naj njegove predloge uvažujejo, dokler še ni prepozno. Veliko se je že zamudilo. Če se zamudi še ta prilika, drvimmo vinogradniki v propast!

Ker je statistika v zadevi vinske produkcije in porabe vina popolnoma nezanesljiva in diferirajo številke, ki se navajajo od raznih strani, kar za milijone hektolitrov, se je nadalje sklenilo, zaprositi centralno in pokrajinske uprave, da čimprej skličejo en k e t e, v katerih se naj za vsako pokrajino in za vso državo čim natančneje ugotovi: 1. velikost vinogradov; 2. množina povprečnega vinskega pridelka; 3. domača poraba vina; 4. poraba vina za destilacijo in 5. velikost konzuma v vsaki provinci. Na ta način naj se dobe zanesljive številke o vinskih zalogah, ki preostajajo za izvoz.

K točki 3. Vodstvo odseka se je pooblastilo, če se oglasi dovolj visoko število udeležencev, prirediti tudi to leto vinsko razstavo za svoje člane povodom pokr. industrijsko-obrtno vzorčne izložbe od 15. do 26. avgusta t. l. v Mariboru, kakortudi prevzeti vodstvo udeležitve svojih članov na vinski razstavi, ozir. vinskem sejmu, ki ga priredi v jeseni poljedeljsko ministrstvo v Beogradu za vina iz vse Jugoslavije.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Na srednji kmetijski šoli v Mariboru prične drugo šolsko leto 1923/24. 1. oktobra 1923. Namen srednje kmetijske šole je, da se nje učenci izobrazijo praktično in teoretično v kmetijski stroki, tako da morejo z uspehom voditi manjša in srednja privatna in državna posestva ter dobro opravljati državno službo kmetijske stroke. Nauk v srednji kmetijski šoli traja tri leta, a četrto leto je posvečeno izključno praktičnemu izpopolnjevanju in specializovanju. Šolsko leto traja od 1. oktobra do konci-julija naslednjega leta. Vsi učenci so eksternisti (izven zavoda stanujoči in oskrbovani). Za učence ni predvidenih nobenih stipendij. Pogoji za sprejem so: a) starost najmanj 15, a ne preko 19 let; b) najmanj z dobrim uspehom dovršena popolna meščanska šola ali nižja realka, oz. gimnazija ali dvoletna nižja kmetijska šola; poslednji morajo napraviti sprejemni izpit iz slovenskega, odnosno srbohrvatskega jezika, matematike in geometrije, fizike in zemljepisa; ako so dotičniki razen prvo navedenih šol absolvirali še kako drugo kmetijsko šolo ali kako kmetijsko prakso ali so predvsem kmečki sinovi, imajo prednost; c) lepo vedenje; d) državljanstvo kraljevine SHS; e) telesno in duševno zdravje, kar potrdi tudi šolski zdravnik pred sprejemom v šolo. — Prošnje za sprejem, pisane lastnoročno na celo polo in kolekovane s trinajst dinarji, je poslati do 15. julija t. l. direkciji srednje kmetijske šole v Mariboru. Prošnji je priložiti: 1. krstni list; 2. domovnico; 3. zadnje šolsko izpričevalo; 4. zdravniško

izpričevalo; 5. izpričevalo o нравnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v šolo neposredno iz kake druge šole; 6. odpustnice pri onih prosilcih, ki prestopijo iz drugih šol; 7. kratek opis življenja. — Obvestilo o rešitvi prošnje se dostavi po pošti vsakemu prosilcu.

OCENA KNJIG.

Jos. Zupanc: „Konzerviranje sadja in vsakovrstna povrtina za domačo uporabo“. Knjižica pod tem naslovom je izšla sedaj že v 4. natisu, kar gotovo govori za njeno potrebo in praktičnost. Namen ji je, da razširja spoznavanje raznih načinov konzerviranja in uporabe sadja in povrtin, upošteva pa predvsem one načine, potem katerih je mogoče v kratkem času in z malimi sredstvi konzervirati velike množice ter tako oskrbeti gospodinjstva s svežimi živili v dobi, kjer teh v naravi takih ni mogoče dobiti. Knjigo, ki je pisana poljudno, preprosto in vseskozi lahko umljivo, toplo priporočamo našim gospodinjam, gospodinjstvom šolam in tečajem, kakortudi učiteljstvu osnovnih in meščanskih šol, ki umeva svoje naloge o narodno-prosvetnem delu med ljudstvom tudi v racionalno-gospodarskem oziru. Cena ji je 15 Din, po pošti 16 Din, ter se proti gotovemu plačilu naroči na naslov: Josip Zupanc, okr. ekonom v Ptuj. Na naročila brez vplačila se ne ozira. Položnice so na razpolago.

Slovenska kuharica. Priredila M. S. Felicita Kalinšek, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1923. Cena v platnu eleg. vezani knjigi Din 220. — Nanovo je izšla sedma izdaja »Slovenske kuharice«, ki jo je izpopolnila in predelala S. M. Felicita Kalinšek, šolska sestra, učiteljica na »Gospodinjstvi šoli« v Marjanišču. Če so že prejšnje izdaje našle pot v marsikatero hišo, bo gotovo še večje zanimanje vzbudila sedma izdaja, ki je napram prejšnjim izpopolnjena in obsežnejša. Ze slike same so se pomnožile od 26 na 69 slik. Spopolnjena je nadalje knjiga v svojem teoretičnem kakor praktičnem delu. V teoretičnem delu obsega knjiga precej več iz teorije kuhe in to glede teoretičnih kuharskih izrazov, kakortudi glede živil. Pri teh je v novi izdaji oddelek o gobah znatno pomnožen. Hvalevredno je, da obravnava pisateljica tudi samo kuhar obširneje. Priporočamo našim kmetiskim gospodinjam, da si nabavijo to za njih prekoristno knjigo, ki jim bo izvrstno služila v njih nadaljnjo izobrazbo. Sezite, kmečke gospodinje, pridno po tej knjigi!

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska in druga vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo »Kmetovalca«, se načelno odgovarja le v »Kmetovalcu«. Odgovarja se edino le na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V »Kmetovalcu« se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki pridejo pravočasno pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takol želi pismenega odgovora na svoje vprašanje, mora priložiti 2 dinarja za stroške. Odgovori na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarski, zlasti pravni, morejo biti seveda le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 52. Kapusna stenica in bolhač mi hočeta popolnoma ugonobiti zeljne rastline. Kako in s čim lahko odpravim kapusne stenice in bolhače? (I. V. v O.)

Odgovor: Kot kapusna stenica nastopa pri nas večinoma rdeča in črna pisana stenica, ki jo imenujemo pisani škratec ali šuštar. Proti tej golazni nimamo bolj izdatnega sredstva kakor pridno obiranje in pokončevanje. Bolhačem je pa težko priti do živega. Te živalce

ljubijo solnce in suhoto. Zaraditega jih preganjamo s tem, da gredice na vrtu obsenčimo in večkrat poskropimo. Važno je tudi, da rasejo na dobro gnojeno zemljo, ker so v tem primeru močnejše in se lažje upirajo napadom bolhačev. Dobro sredstvo za pokončevanje bolhačev je razentega, da jih lovimo s pomočjo dobro poklejene deščice, ki jo držimo pred se in s katero drsamo ob zeljnih gredicah, gredoč naprej. Na ta način se največ bolhačev pokonča. To delo je večkrat ponoviti. Razna druga sredstva, ki se potrošajo po napadenih rastlinah, so manj izdatna. V novjšem času se priporoča v ta namen poleg pepela tudi tobakov prašek, škropljenje s petrolejem itd. **R.**

Vprašanje 53. Imam telico, ki se je pustila tipati za vime. Po otelitvi pa pri molži brca, tako da jo moram kolenčati. Prav tako se ne pusti česati in čediti. Kako naj postopam, da se bo pustila telica molsti? (L. L. v K.)

Odgovor: Če se je pustila telica pred porodom snaziti in prijemati za vime, je vsekakor čudno, da je postala po porodu tako občutljiva in nestrpljiva. Če ne pomaga nobena potrpežljivost, da se jo umiri, potem ni druge pomoči, kakor da jo tudi zanaprej kolenčite. Priporoča se v takih primerih, da jo tudi z vrvjo trdno prepasate sredi života za čas molže in snaženja, ali pa da ji položite na križ mokro rjuho. S tem obrnete pozornost živali na ta nepričakovan občutek in žival se za nekaj časa vmiri. Poskusite eno in drugo sredstvo in poročajte o uspehu. Sčasoma se morda žival vendarle odvadi brcanja. **R.**

Vprašanje 54. Na mojem travniku rase vsepolno škrobotca, ki daje slabo košnjo in slabo krmo. Kako naj preženem škrobotec s travnika? (F. G. v L.)

Odgovor: Škrobotec je prav nadležen plevel po tistih travnikih, kjer se je vgnedil. Škrobotec je polzajedalka in zatira okrog sebe vse druge rastline s tem, da jih zajeda. Zato tudi vidimo, da je po takih mestih navadno vsepolno škrobotca in da manjka trav in drugih zelišč. Ker je škrobotec le enoletna rastlina in se razmnožuje samo s svojim semenom, ga je lahko zatreti. Treba le, da take prostore tako zgodaj pokosimo, da ne more nastaviti semena. Čim je seme nastavljeno, je tudi že podana možnost, da v košnji posili dozori in da se zopet sam zaseje. Škrobotec bi se moral pokositi zadnji čas, ko stopi v cvetje. Na ta način se ga bomo najlažje iznebili. **R.**

Vprašanje 55. Pri nas imamo mnogo kokoši, ki pa pri dobro krmi že dalj časa nobena ne nese. Ali imamo kakšen pripomoček, da bodo kokoši zopet bolj redno nesle? (I. V. Sv. P. v S. d.)

Odgovor: Pri kokoših imamo kakor znano boljše in slabše nesne dobe med letom. Da bi kokoši redno in dobro nesle ves čas leta, je izključeno. Čudno pa bi bilo, če bi v dobri nesni dobi ne dajale jaje navzlic dobremu krmljenju. Ker prihaja to vprašanje z dežele, namreč s kmetov, kjer se žival tudi pase in nabere najrazličnejšega živeža, ki ugaja njeni naravi in tudi pridnemu nesenju, je vsekakor poseben vzrok, če so kokoši ustavile nesenje. Ta vzrok je treba posebej preiskati, da bo mogoče točno odgovoriti na stavljeno vprašanje. Nenormalni pojavi utegne povzročiti bolehavost ali slabo zdravstveno stanje, uživost in druga nadležna golazen, ki se pase po naših slabih kurnicah, pomanjkanje vode itd. Želimo, da se nam pri takih izrednih pojavih opiše nekoliko natančneje ves položaj. **R.**

KMETIJSKE NOVICE.

Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v drugi polovici meseca junija t. l. naslednja strokovna predavanja, in sicer: na **Kranjskem v nedeljo, 17. junija t. l.:** v Trebeljevem, v Tunjicah, na Sv. Gori pri Litiji, na Vidrgi, v Ratečah, obč. Stara Loka, pri Sv. Vidu (okraj Logatec), v Sodražici, na Krki; v **nedeljo 24. junija t. l.:** na Čatežu in pri Sv. Križu, v Zalogu (okr. Kamnik), v St. Lovrencu, v Škofji Loki, v Čepļah in Starem trgu, v Lešah, v Cerknici, v Novih Lazah (Kočevje), na Robu; v **nedeljo, 17. junija t. l.:** pri Sv. Primožu na Poh., pri Sv. Antonu v Slov. goricah, pri Sv. Barbari v Halozah, v Zg. Poniški, v Dolini in Bokraču (Prekmurje); v **nedeljo, 24. junija t. l.:** v Remšniku, v Zavrču, v Sebeborcih in v Vaneči (Prekmurje), v Spod. Bistrici (Prekmurje).

Prirejanje tombol, loterij in srečolovov je v zadnjem času zavzelo tak obseg, da jih ni mogoče več točno nadzirati. Dogaja se, da se odobrenja kmetijskega ministrstva celo zlorabljajo. Poleg tega je prirejanje takih loterij in tombol znatno oškodovalo interese drž. razredne loterije, ki deluje za splošno korist našega naroda. Da bi se tombolske in loterijske igre čimbolje nadzirale in omejile izključno na potrebe človekoljubnih društev, je kmetijsko ministrstvo izdalo sledečo naredbo: 1. Vse pristojne finančne in policijske oblasti v naši državi imajo dolžnost, da najstrožje zabranjujejo po vseh krajih, lokalih, kopališčih itd. prirejanje tistih loterij in tombol, katere se vrše brez njegove dovoljenja. 2. Vsak primer nedovoljenega igranja je naznaniti pristojnemu ministrstvu, ki bo postopalo po čl. 13. zakona o ustanovitvi in ureditvi drž. klasne loterije, toč. 3. 3. Nobene prošnje za prireditve loterije ali tombole ne sme pristojno ministrstvo upoštevati brez izjave pristojnih političnih ali policijskih oblasti, katerim se priporoča, da se o upravičenosti vsake prošnje, napotene na ministrstvo, dobro prepričajo in skrbje, da dajo povoljne izjave samo tistim, ki bodo skromne dobičke iz loterij in tombol porabili izključno za humane cilje, in ki bi brez teh prireditev ne mogli zbrati potrebnih sredstev za pomoč. Na ta razglas se opozarjajo vsa društva z vabilom, da vse prošnje za prirejanje tombol, loterij in srečolovov vlagajo izključno potom okrajnih glavarstev (v Ljubljani potom policijskega ravnateljstva). Vloge morajo biti zadostno kolkovane (13 Din) in vložene najmanj mesec dni pred dnevom prireditve. V prošnji je točno navesti dan in namen prireditve, število tablic (srečk) in ceno za komad.

Za jesenski praški velesejm se pripravlja posebni vlak Ljubljana-Praga in nazaj, in sicer za prvo polovico septembra, da bo mogel vsakdo obiskati tudi ta sejm. Vožnja bo po Jugoslaviji za polovico ceneje, po Češkoslovaški pa za 33%. Za vizumske ugodnosti, stanovanja v Pragi itd., bo poskrbljeno. Podrobnosti o tem izletu se še objavijo, vendar pa se interesenti naprošajo, da že sedaj začno s prijavi. Posebno razna trgovska in obrtniška udruženja in korporacije opozarjamo na ta vlak. Prijave sprejema in daje pojasnila Urad Ljubljanskega velesejma v Ljubljani, Telefon int. 140.

Prodaja smodnika in drugih razstreliv. Kmetovalci, dalje posestniki rudokopov, kamnolomov, stavbniki, se opozarjajo na policijsko naredbo, glasom katere je za dobavo vsake vrste razstreliva (smodnika, kamniktita, dinamita, titanita, kapič, užigalne vrvice) potrebno oblastveno dovolilo, in sicer ne od

pristojnega županstva, ampak od pristojnega okrajnega glavarstva, v katerem se prosilec nahaja. Da ne bodo oni, ki potrebujejo razstreliva, imeli nepotrebno pota, se vsi v lastnem interesu opozarjajo, da si o pravem času priskrbe potrebna dovolila, ker so predpisi zelo strogi in se od strani založnika razstreliv ne more delati nikakih izjem.

URADNE VESTI.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmet. družbe za Slovenijo.
SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.

2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnštva, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijski družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni pred razglasitvijo v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Goriče, v nedeljo, 8. julija 1923. po jutranji sv. maši v društveni dvorani;

Kamnik, v nedeljo, 1. julija 1923. ob polosmih zjutraj v »Kamniškem domu«;

Lom pri Trziču, v nedeljo, 8. julija 1923. ob desetih dopoldne pri g. Josipu Primožiču v Lomu, 37;

Trzič, Gorenjsko, v nedeljo, 8. julija 1923. ob 7¼ h, po prvi jutranji maši v šoli;

Sv. Jakob v Slov. goricah, v nedeljo, 8. julija 1923. ob osmih zjutraj v I. razredu ljudske šole;

Sv. Lovrenc v Slov. goricah, na praznik, 29. junija 1923. po rani sv. maši v stari šoli;

Škofja vas — Vojnik, v nedeljo, 1. julija 1923. ob osmih zjutraj v posojilnični dvorani.

OKLIC NA VINOGRADNIKE!

Vinarski in sadjarski odsek Kmet. družbe za Slovenijo v Mariboru namerava prirediti — če se oglasi dovolj veliko število udeležencev — povodom pokr. industrijsko-obrtno vzorčne izložbe v Mariboru od 15. do 26. avgusta t. l. vinsko razstavo, kakortudi prevzeti vodstvo udeležitve na vinski razstavi, ki jo priredi poljedelsko ministrstvo v jeseni v Beogradu za vina iz vse Jugoslavije.

Vinogradniki, ki se hočejo udeležiti s svojimi vini ene ali druge ali obeh prireditev, se vabijo, da nemudoma, najkasneje pa do 20. t. m. naznanijo, koliko vrst vina (sorto, letnik, vrh) nameravajo razstaviti. Od vsake vrste vina se mora poslati na mariborsko vinsko razstavo po 25 butelj, na beogradsko pa po 50 butelj po sedem desetink litra. Za buteljke mora skrbeti vsak razstavljalce sam in se mu iste po razstavi vrnejo; le manjšim kmečkim posestnikom jih posodi odsek, v kolikor jih ima na razpolago.

Od razstavljalnega vina se mora prepustiti v svrhu kritja razstavnih stroškov — za mariborsko vinsko razstavo polovica, za beogradsko vinsko razstavo pa vso razstavljeno vino. Za ostalo na mariborski vinski razstavi razstavljeno vino se plača razstavljalcem, in sicer: za vino iz leta 1922. po 4 Din, za vino starejših letnikov pa po 8 Din za buteljko.

Vinogradniki! Zavedajte se težkega položaja, v katerem se nahaja naše vinogradništvo, ki je nastal vsled vinske krize, in ocenite veliko vrednost reklame, ki se dela za naša vina s takimi prireditvami! Vino, ki ga žrtvujete v propagandne svrhe, je dobro naložen kapital, ki se bo bogato obrestovalo!

Natančnejša pojasnila o obeh prireditvah so na razpolago proti vpošiljavi poštne znamke 1 Din.

Vinarski in sadjarski odsek.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Din. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 470 D, na 1/2 strani 200 D, na 1/3 strani 100 D, na 1/4 strani 65 D, na 1/5 strani 35 D. Vsaka beseda v »Mailu naznanilih« stane 25 pars, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnik naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

št. 11. Ljubljana, 15. junija 1923. Letnik XL.

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Rudninski superfosfat je pravkar dospel in Kmet. družba opozarja nujno vse ude, ki nameravajo ajdo sejati, da brez zadostnega gnojenja s superfosfatom nikakor ne morejo pričakovati povoljnega pridelka. Gnojenje se jim bo bogato izplačalo. Podružnice in druge korporacije naj superfosfat pri Kmetijski družbi čimprej naročijo. Letos se je družbi posrečilo, dobiti rudn. superfosfat iz inozemstva s posebno visokoodstotno vsebino fosforove kisline (zajamčeno 15/17%) in je tudi cena z ozirom na druga fosforova gnojila razmeroma nizka, zadostna preskrba pa bo zagotovljena le, če se vsi udje pravočasno zglasijo. Na joh (oral) posetve je vzeti po 300 kg superfosfata.

Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene. Apneni dušik, 18—20% po Din 260:— za 100 kg franco vreče. Vreče po 75 kg.

Kalijeva sol, 42%, po Din 150:— za 100 kilogramov.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 260:— za 100 kg z vrečami.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 190:— za 100 kg. Vreče po 80 kg.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforove kisline po Din 160:— za 100 kg. Vreče po 80 kg.

Thomasova žilindra 18% po Din 240:— za 100 kg.

Krmila:

Lanene tropine po Din 5:— za kg. Vreče po 50 kg.

Orehove tropine, vsebujoče 42% beljakovin in maščobe po Din 5:— za kilogram z vrečami. Vreče pa 75 kg.

Osušeni zrezki sladkorne pese po Din 350 za kilograma z vrečami vred. Po znižani ceni 250 jih oddamo onim naročnikom, ki prijavijo naročila takoj, predno zaključimo tozadevno oddajo.

Poklajno apno v izvirnih vrečah, težkih 80 kilogramov po Din 6:— kilogram na drobno Din 7:— za kg, najmanj 5 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 8:— za kg, na drobno Din 850 za kg, najmanj 5 kg.

Vinogradniške in vrtnne potrebščine:

Drevesne škropilnice za prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.

Vinski eponit po Din 70:— za kg. Poština posebej.

Gumijevi trakovi po Din 220:— za kg.

Gumijeve plošče (sklopke) za trtne škropilnice po Din 10:— komad.

Gumijeve cevi po Din 20:— za 1 m.

Ročni žveplalniki po Din 80:— za komad.

Salojidin, (antiklor, natr. tiosulfat) preskušeno sredstvo zoper oidij, trtno plesnobo, po Din 7 za 1 kg.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi. Cena zaklopnice po 5 kg Din 50 brez poštine.

Trtne škropilnice po Din 500:— za komad.

Uranja zelenilo se oddaja v tablah po Din 9:— za komad.

Vinometri so zopet na razpolago. Komad stane Din 40:— brez poštine.

Gnojenje z enim samim gnojilom ni uspešno. Gnojite z vsemi tremi gnojili: dušikom, kalijem in fosforovo kislino.

Žveplo, dvojno rafinirano, po Din 5— za kg.
Žveplovski trakovi na asbestu, najfinejši, po Din 16— za kg.

Razne kmetijske potrebščine:

Kose prvovrstne 45 cm, 60 cm, 65 cm, 70 cm, 75 cm
 po Din 30— 32— 33— 34— 35—

Uspulun, sredstvo za razkuženje semena, v zaklopnicah po 1/4 kg po Din 35— za komad.

Posnemalniki, Jubilea.

za 50 l po	Din 625— za komad
" 75 "	" 700— "
" 100 "	" 1250— "
" 125 "	" 1300— "
" 150 "	" 1500— "

BOLEČINE? V obrazu? V udih? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se bode te čudili! Dobrodejen pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter čez 25 let priljubljen! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnat ali 1 specijalna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnati ali 12 specijalnih steklenic 208 dinarjev s 5% doplatka razpošilja: lekarnar EVGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 333, Hrvatsko.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 25 para v denarju ali znamkah najmanj pa skupaj Din. 6— sicer se naznanila ne objavijo.
 Upravištvu ne prevzame posredovanja.

Stiskalnice in mline za sadje
 in grozdje, mline za moko in zdrob, najboljšie viste, na pogon, in vso drugo železnino nudi po zelo ugodni ceni A. Sušnik, železnina, Ljubljana, Zaloška cesta.

Zdravilna zelišča

saponaria (milnica), salvia (kadulja, žajbelj), bezgovo cvetje, drosera (rosika), ržene rožičke, košice marelic, cvetje nore alde, vinski kamen, razna semena in deželne pridelke kupuje Semenska trgovina Tima Vladislavjevič, Beograd. — Glavni obrat se nahaja v Franciji: Marseille 29, rue Ferrari.

Pravi italijanski brusi za kose

se dobe pri trdkri Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Semenski oves

prvovrstno blago ima Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Bukovo ogljje,

spodobno za eksport, kupuje po najvišjih cenah Družba „Carbonaria“, Kočevje.

Gepelj

dobro ohranjen, slamoreznica in mlatilnica se prodajo pri Mariji Cerne, Kozarje 7, p. Dobrova pri Ljubljani.

Viničar,

oženjen, srednje starosti, priden, pošten, zanesljiv, se sprejme za boljšo mesečno plačo v trajno službo na večje vinogradno posestvo na Dolenskem. Prednost imajo oni, ki so obiskovali vinarstvo in sadijarsko šolo. Ponudbe na upravo „Kmetovalca“.

Lepega, 2 leti starega

pava

proda Anton Globelnic, posestnik v Bršljinu, p. Novomesto. Cena po dogovoru.

Travnj kosilni stroj,

prvovrsten izdelek, malo rabljen, popolnoma zrenoviran, 3 pluge, 2 travniški brani, 3 reporeznice, 2 parilnika, vse novo, proda V. Trošt, Maribor, Aleksandrova cesta 51.

Priznana najboljšie peklenke kose (Höllensensen)

prilporeča založnik in samoprodaja te znamke za Jugoslavijo tvrdka F. S. Skrobar, Višnja gora. — Preprodalcem ugodne cene!

Apno,

portlandcement, deske, late, traverze itd. se dobi najceneje pri V. Bratina, Križevci pri Ljutomeru

Išče se

oženjen viničar

vešč popolnega vinogradniškega in po mogočnosti tudi sadijarskega posla, marljiv in pošten. Plača po dogovoru. Nastop s 1. novembrom 1923. Naslov na poštni predal 67, Celje.

Proda se še malo rabljen

električni motor

(Drehstrom-Kurzschlusleifer) pod zelo ugodnimi pogoji vsled spremembe električnega toka, napetost 220 V 1.5 PH pri Antonu Mrvarju v Trbovljah.

Proda se skoraj nova

slamoreznica in stroj za čiščenje žita

po ugodni ceni. Poizve se na upravištvu tega lista pod št. 103.

Plemenski kozel in kozica

čiste sanske pasme, brez rog, stara 4 mesece, napredaj. Naslov pove upravištvu.

Zanesljivega viničarja

sprejemem takoj ali pozneje. Samec ali oženjen brez otrok ima prednost. Prosto stanovanje, oral zemlje, drugo po dogovoru. Sprejemem takoj tudi hlapca. Prejemki po dogovoru. Ponudbe na Franc Pezdirec, Draščič, pošta Metlika.

Okopalnike in osipalnike

za koruzo in krompir, kosilnice, obračevalce sena, vitle, mlatilnice, motorje, žitne čistilnice sadne mline in preše in vse druge kmetijske stroje dobavlja

K. in R. Ježek, tovarna strojev in livarna, Maribor.

Klepalne stroje,

najnovejše in najboljše vrste, kose, srpe, osle in vse druge potrebščine za stavbe, kmetištvo in obrt nudi in se prilporeča A. Sušnik, železnina, Ljubljana, Zaloška cesta.

Hlode, gojzdove, trame, deske in drva

ponudite Lesni družbi Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodaljo. Plačujemo se najvišje dnevne cene

Lepo domače platno izredno trpežno in lanene preje izdelane najceneje tkalnica „KROSNA“, Ljubljana, Zrinskega cesta 6 (nasproti cerkve sv. Jožefa.) Sprejema tudi laneno prejo v tkanje. Zamenja platno za predivo. Na zahtevo pošilja vzorce.

Za polovično ceno se odda skoro nova brezhibna

vinska sesalka

(sistem Seitz) s cementacijsko uro, 15 gumijevih cevi, k tem spadajoči holenderji in mesingasta vehina pipa (Hundskopf), 1 bakrena sesalna cev, 2 vinska razpršilnika Sesalka je na železnem stojalu in pretoči do 25 hl na uro.

Za lastno ceno oddasta se še 2 novi 1 1/2 in 1 1/4 colarski nizki ročni sesalki s prikladnimi holenderji in mesingastimi pipami. Poprašiti je pri Kmetijski družbi v Ljubljani.

Oskrbnik

absolvent kmetijske šole, s večletno prakso, želi mesta na večjem posestvu ali graščini. Nastop lahko takoj. Ponudbe pod „Veščak“ na upravo „Kmetovalca“.

Prave

Turške kose

neprekosljive ostrine, različne bruse, dobre srpe dobite najceneje pri Šoštarč, Petan in Erker, Ljubljana, Resljeva cesta 20.

Verige,

električno varjene in patent ameriksanske, vseh debelosti, za vsakovrstne potrebe, poveznice za hlode, žlajdre, stranice, verige za govedo, za pse, za vodnjake, tudi po posebnem naročilu razpošilja po železnici ali po pošti vsako množico L. Fürsager, Radovljica.

Dnevne tvorniške cene. Pri večjem odjemu in trgovcem popust.

Stole,

trpežne in lepo izdelane, prilporeča Teharska lesna industrija, pošta in postaja Store p. Celju. Razpošilja na drobno in debelo. Zahtevajte cenik!

Nabavno središte za poljeprivredne strojeve Krunoslav Stjepan Jakovlić R. D.

Zagreb, Zrinski trg I. — Telefon 14-35. — Brzajavni naslov: „Poljostroj“.

Glavno zastopstvo Mc. Cormikovih tvornic. International Harvester Company of America, Chicago, dobavlja takoj originalne Mc. Cormikove

kosilnice za travo, kosilnice za žito z odlagačem in slamoveznice, grablje za seno, sadijnice za koruzo (Quadratmaissetzer), motorje za pogon s petrolejem, vse posamezne dele za stroje tipa

Mc. Cormik, Deering, Plano, Osborn, Milwaukee, Champion, nadalje

pluge, brane, decimalne tehtnice, pajkelne, mline za sadje, stiskalnice za seno, kompletno uredbe za čiščenje semena.

„Ah! te bolečine“!

Malo Fellerjevega pravega Elza-fluida in proč so bolečine.

Drgnjenja s Fellerjevim Elza-fluidom je prava dobrodelnost! Umivanje s Fellerjevim Elza-fluidom jača mišice in živce! Deluje anti-septično in osvežujoče! Prežene nabor in naredi občutljivega proti mrzlemu zraku! Za oči in ušesa! Zobe in g'avo! Za vrat in usta! Za hrbet in ude! Za celo telo izvrstno hišno sredstvo in kozmetikum. Fellerjev Elzafluid je veliko m'čnejši in izdatnejši kakor francosko žganje.

En poskus zadostuje, da tudi vi rečete:

TO JE NAJBOLJŠE KAR SEM KEDAJ OKUŠAL!

V vseh dotičnih poslovalnicah zahtevajte samo pravi Elzafluid od lekarnarja Feller. Pri naročilih naročilih stane s pakovanjem in poštino če se pošlje denar naprej ali po povzetju: 3 dvojnat ali ena špecialna steklenica 24 dinarjev, 12 dvojnat ali 4 špecialne steklenice 84 dinarjev, 24 dvojnat ali 8 špecialnih steklenic 146 dinarjev, 36 dvojnat ali 12 špecialnih steklenic 208 dinarjev.

RAZLIČNO: Lilično mleko 6 dinarjev; brkomaz 3 dinarje; najfinejši Hega-puder Dr. Klugerja v velikih originalnih škatljah 15 dinarjev; najfinejši zobni prašek „Hega“ v patent dozah 10 dinarjev; puder za dame v vrečkah 2 dinarja; zobni prašek v škatljah 3 dinarje, v vrečkah 2 dinarja; sachel (dišave) za perilo 3 dinarje; šampon za lase 2 dinarja; rumenilo za obraz 12 dinarjev; najfinejša parfeme od 15 dinarjev dalje; cvet za lase 20 dinarjev; Elza-katranovo milo 5 dinarjev. — Za različne predmete se pakovanje in poština posebej računa.

Na te cene se računa sedaj 5% doplatka. Pisma je natančno adresirati na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elzatrž štev. 333, Hrvatsko.

Prava sredstva lepote!

Katera drže, kar obečajo!

že 23 let vseh deželah preizkušena, hvaljena in priljubljena so prava Elza-lepoto pospešujoča sredstva lekarnarja Feller.

Elza - obrazna pomada zanesljivo varstvo proti solnčnim pegam, solnčni opeklini, lisam, hrapovi koži, odstrani zašedavce, ogrce, nabore in vsakovrstne nečistoosti kože. 2 velika porcelanasta lončka s pakovanjem in poštino 25 din.

Elza-lilično mlečno milo najmilejše in najfinejše milo lepote! Ideal vseh mil! Popolnoma neškodljivo, se jako dobro peni in je milega finega duha. 4. velike kose s pakovanjem in poštino 35 din.

Elza-pomada za rast las

krepi kožo na glavi, zabranjuje izpadanje, lomljenje in cepljenje las prhut in prerano osivelost itd. velika porcelanasta lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev.

En poskus zadostuje, da tudi

vi rečete:

„To je ono pravo“

Iščite v vseh poslovalnicah samo prave Elza-preparate od lekarnarja Feller.

HLODE

4:50 do 6 m dolge, 25 do 60 cm debele, plačam 200 kron nad dnevno ceno. Dobava do jeseni, polovica kupnine se plača v naprej. Ponudbe s ceno pod:

»EXPORT«

na Anončni zavod

DRAGO BESELJAK in drug,
LJUBLJANA, Sodna ulica št. 5.

Mestni trg štev. 10.

Kemični laboratorij

za izdelovanje desinfekcijskih predmetov.

Arborin
Sanitol

za zatiranje škodljivcev na sadnem drevju.

za desinfekcijo pri nalezljivih boleznih.

SLAVENSKA BANKA d. d. ZAGREB.

Podružnica: LJUBLJANA, Sv. Petra c. 24.

Dejniška glav. in rez. D. 50,000.000. Vloge čez D. 125,000.000.

PODRUŽNICE:

Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Velikovec, Vršac.

Ekspoziture: Jesenice, Rog. Slatina (sez.), Škofja Loka.

Agencije: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIACIJE: Slovenska banka, Ljubljana, Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split, Balkan Bank r. t., Budapest, Vacni utca 35, Bankhaus Milan, Robert Aleksander, Wien I. Augustinerstrasse 8.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Kmetovalci!

Skrbite za kar največje razširjenje

Stremite za tem, „Kmetovalca“ da se ga lahko čita v vseh gostilnah in javnih prostorih.

30.000 nas je že v Kmetijski družbi, pa bi nas bilo lahko še enkrat več. Čim več nas bo, več bomo dosegli!

Poslušajte

Poslušajte

dobro in zapomnite si, da kupite radi velikanskega nakupa direktno iz največjih svetovnih tovarn, sukno, volno, cefir, platno, hlačevino, robce ter sploh vse manufakturno robo najceneje v veletrgovini

R. STERMECKI, CELJE,

Cenik zastoj.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice ■ v LJUBLJANI ■

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

Obrestuje hranilne vloge po **5%** (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v lekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 160,000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1,200.000 kron.

„KORANIT“

zajamčeno pravi asbestni škrlj za kritje streh.

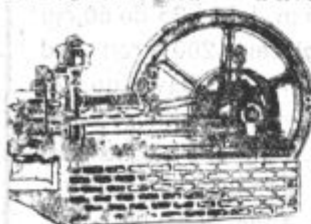
KORANIT ne premoči, ne odzbe, se ne lomi in ne trga, je popolnoma siguran proti ognju, toči in viharju, tehta na 1 m² samo 12 kg, je neomejeno trpežen, je boljše kakor vsi eterniti, je najboljša in najcenejša streha ker ne potrebuje nikdar popravil.

Fran Hočevar

ŽIROVNICA, (Moste), Gorenjsko.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika za-
loga vsa-
kovrstnih
poljedel-
skih stro-
jev.

Iz najslavitejših tovarn.
Zastopstvo za parne kotle znanik
tvornic „Welsia“.

Združene opekarne d. d. Ljubljana

nudijo v poljubnih množinah

zarezane strešnike

model „A“ in model „D“ (utorni crep) najpriprostejše,
najtrpežnejše in najcenejše kritje streh sedanjosti, dalje

zidno opeko

Na željo pošljemo popis in ponudbe.

Spretni zastopniki se sprejmejo.

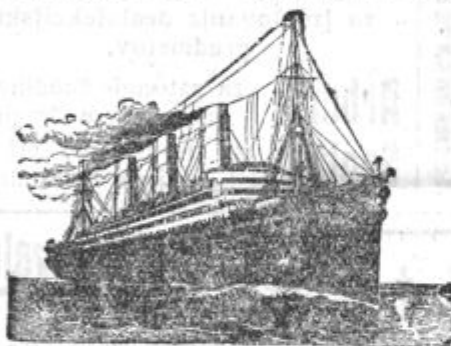
Hamburg Amerika linija

in

United Amerikan lines inc.

Filijalka

SIMON KNETEC, LJUBLJANA

Sprejema potnike v ju-
žno in severno Ameriko,
izdaja točna pojasnila in
prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane
vsaki teden.

Glavno zastopstvo
za Jugoslavijo

J. G. Drašković
Zagreb

„B“ Cesta pri dr-
žavnem kolodvoru

Podružnice:

BEOGRAD, Balkanska ulica 25. SUŠAK, Jovo Gj. Ivošević, Karolnska
c. 160. SPIT, Ante Buić, Dioklecijanova obala 13. GRUŽ, Ivo Lovričević.
BITOLJ, Gjorgje Dimitrijević & Kom., Bulevard Kralja Aleksandra 187.
VELIKI BEČKEREK, Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

CEMENT

Gips, strešna lepenka, karbolinej
drvocement, vat prof, apno, izolacij-
sko lepenko, mavčne plošče, pravi
Hatschek eternit itd. nudi po tovar-
niških cenah

„MATERIAL“

družba z o. z.

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 13.

Telefon 716. — Telefon 716.

KOSE

prima avstrijski produkt, I

BRUSOVI

uz originalne tvorničke cijene

kod

„ORBIS“ d. d. Zagreb

Paromlinska cesta 1.

Telef. 10 i 1230. — Telegr. „Orbis“

LJUDSKA POSOJILNICA

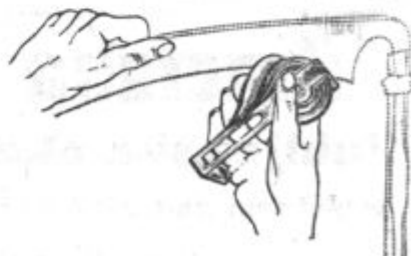
v Ljubljani

(v lastni hiši tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge po

5%

„Satan“

najnovjša iznajdba namesto klepanja in
brušenja kos. Najboljša svetovna kosa je
„GORENJSKA KOSA“ zato rabite in za-
htevajte to. Dobi se pri:

IVAN SAVNIK, Kranj, Gorenjsko.